

Onderwerp Notulen vergadering van houders van Rabobank Certificaten
Vergaderdatum 30 juni 2020
Onze referentie STAK30062020
Datum 24 juli 2020
Bijlage(n) Beantwoording vragen
Pagina 1/13

Notulen van de virtuele vergadering van houders van Rabobank Certificaten gehouden op 30 juni 2020

Aanwezig	265	houders van Rabobank Certificaten
	Gert van Dijk	bestuurder A en voorzitter Stichting AK Rabobank Certificaten ('STAK')
	Rogier Everwijn	bestuurder B STAK en secretaris van de vergadering
	Bas Brouwers	lid raad van bestuur en CFO Rabobank
	<i>Virtueel aanwezig</i>	
	Bert Trienen	bestuurder A STAK
	Lineke Jonkers	bestuurder A STAK
	Joost van Zadelhoff	bestuurder B STAK

1. Opening door de voorzitter

De heer Van Dijk opent de vergadering, verwelkomt de houders van Rabobank Certificaten, met een bijzonder welkom voor de vertegenwoordigers van de VEB, IEX en het Financieel Dagblad en wijst Rogier Everwijn aan als secretaris van de vergadering.

De heer van Dijk begint de vergadering met een aantal opmerkingen vooraf. Allereerst staat hij stil bij de impact van de Corona pandemie. De Corona pandemie heeft een ongekende impact op onze samenleving als geheel en is de directe aanleiding geweest voor de aanbeveling van de ECB aan banken om in elk geval tot 1 oktober 2020 geen dividend uit te keren of eigen aandelen in te kopen. "Deze aanbeveling heeft ook een grote impact gehad op u als certificaathouders omdat Rabobank in navolging van deze aanbeveling op 29 maart 2020 bekend heeft gemaakt dat zij in maart, juni en september 2020 geen uitkeringen zal doen op de Rabobank Certificaten." De heer van Dijk geeft aan dat de heer Brouwers als CFO van Rabobank later in de vergadering een toelichting zal geven op het besluit dat door Rabobank is genomen.

De heer Van Dijk staat vervolgens stil bij de positie van het bestuur van de STAK. De heer Van Dijk geeft aan dat de STAK certificaten uitgeeft van participaties, waarbij de Groepsdirectie van Rabobank een discretionaire bevoegdheid heeft ten aanzien van het betalen van een vergoeding op de Rabobank certificaten. De STAK heeft geen rol in de besluitvorming van Rabobank om een vergoeding uit te keren op de certificaten en is hier dus ook niet bij betrokken geweest.

De heer Van Dijk geeft aan dat het bestuur van de STAK nadat het besluit van Rabobank is gevallen, een eigen analyse van de situatie heeft gemaakt. Het is een vergaand besluit met grote impact op u als certificaathouders, en dat besluit kwam op een ongelukkig moment. Het bestuur van de STAK heeft op basis van openbare bronnen een eigen analyse gemaakt en heeft hierover gesproken met de Groepsdirectie (het bestuur) van Rabobank. Het bestuur van de STAK is zodoende tot de conclusie gekomen dat het besluit van het bestuur van Rabobank tot stand is gekomen op basis van een zorgvuldige afweging van de belangen van al haar stakeholders, inclusief alle houders van de Rabobank Certificaten.

De heer Van Dijk geeft aan dat dit de opmerkingen vooraf waren.

2. Mededelingen en notulen

De heer Van Dijk dankt de deelnemers aan de vergadering voor het vooraf insturen van vragen. Er zijn in totaal 28 e-mails met vooraf gestelde vragen binnengekomen, de heer Van Dijk geeft aan dat al deze vragen tijdens deze vergadering beantwoord worden. Allereerst zullen vragen aan de STAK door het STAK-bestuur beantwoord worden en vragen aan Rabobank zullen op een later moment in deze vergadering door de heer Brouwers beantwoord worden.

De heer Van Dijk geeft aan dat het ook mogelijk is om tijdens de vergadering vragen te stellen via de chatfunctie, vragen die via de chatfunctie worden gesteld kunnen door moderators beantwoord worden, of worden doorgezet naar de studio. De heer Van Dijk geeft aan dat ze hun best doen om alle vragen live te beantwoorden, en dat vragen die niet tijdens deze vergadering beantwoord kunnen worden in de vorm van een Q&A als bijlage aan de notulen van de vergadering gehecht worden. Vragen die betrekking hebben op de persoonlijke situatie van beleggers worden niet tijdens de vergadering behandeld, de heer Van Dijk geeft aan dat mensen die daar vragen over hebben daarvoor contact op moeten nemen met hun eigen bank.

De heer Van Dijk geeft aan dat er diverse vragen zijn binnengekomen aan het bestuur van STAK, en geeft aan dat de heer Everwijn die vragen zal stellen aan de heer Van Dijk.

Everwijn: Er zijn diverse vragen binnengekomen over de verwachting en visie van STAK op de ontwikkeling van de koers van de Rabobank Certificaten.

Van Dijk: De koers van de certificaten komt tot stand door vraag en aanbod, over de koersontwikkeling op korte, midden en lange termijn kunnen en mogen we op grond van de marktmisbruik-regels geen verwachting uitspreken en dat zullen we om die reden ook niet doen.

Everwijn: Er is gevraagd wat het bestuur van STAK heeft gedaan om op te komen voor het belang van de certificaathouders c.q. of STAK nog actie gaat ondernemen jegens Rabobank.

Van Dijk: Zoals eerder al is gezegd heeft het bestuur een eigen analyse gemaakt en zijn zodoende tot de conclusie gekomen dat dit besluit van het bestuur van Rabobank tot stand is gekomen op basis van een zorgvuldige afweging van de belangen van al haar stakeholders, inclusief alle houders van de Rabobank Certificaten.

Aangezien de STAK geen rol heeft in de besluitvorming van Rabobank om een vergoeding uit te keren op de certificaten is dus ook niet aan de STAK om een besluit hierover van Rabobank tegen te houden.

Everwijn: Er is gevraagd of er gestemd kan worden op bestuursleden die opkomen voor de Rabobank Certificaten.

Van Dijk: Het bestuur van de STAK heeft de verantwoordelijkheid om het doel van de stichting na te streven en alle rechten die verbonden zijn aan de Rabobank Certificaten uit te oefenen.

Het bestuur van STAK bestaat uit bestuurders A en B, waarbij de bestuurders A worden benoemd door het bestuur en altijd de meerderheid vormen in het bestuur van de STAK. Ook de voorzitter van het bestuur is altijd een bestuurder A. De bestuurders A worden benoemd door het bestuur zelf, onder goedkeuring van de raad van commissarissen van Rabobank Nederland. Bestuurders A zijn niet gelieerd aan Rabobank, en kunnen ook geen werknemer, bestuurder of commissaris (of familieleden daarvan) zijn. Bestuurders B zijn ook werkzaam bij de Rabobank, maar als zodanig kunnen en zullen deze volkomen onafhankelijk optreden. Zij worden benoemd door het Bestuur van de Rabobank. Bestuurders A zijn in de meerderheid (drie A en twee B; de namen van de bestuurders worden nogmaals genoemd: Mw. Lineke Jonkers, de heer Bert Trienen en voorzitter Gert van Dijk zijn bestuurder A; de heer Joost van Zadelhoff en de heer Rogier Everwijn zijn bestuurder B)

Voor alle duidelijkheid: er kan dus niet gestemd worden op bestuurders.

De heer Van Dijk geeft aan dat dit de vooraf ingestuurde vragen waren die gericht waren aan de STAK en geeft aan dat later in deze vergadering de vragen die gesteld zijn aan Rabobank nog aan de orde zullen komen.

De heer Van Dijk stelt de notulen van de vergadering van certificaathouders van 14 mei 2019 aan de orde en geeft aan dat deze al zijn vastgesteld door het bestuur en beschikbaar zijn op de website van Rabobank, en dat hier geen vragen over gesteld zijn van de zijde van de certificaathouders.

De heer Van Dijk geeft het woord aan de heer Everwijn voor een toelichting op de activiteiten van STAK in 2019.

3. *Verslag Rabobank Certificaten en activiteiten van de STAK in 2019*

De heer Everwijn stelt vast dat de compositie van het bestuur van de STAK al in het voorgaande agendapunt aan de orde is gekomen. Daarnaast geeft de heer Everwijn aan dat er per 1 januari 2019 297.961.365 Rabobank Certificaten in omloop zijn met een nominale waarde van EUR 25,00 per stuk en dat dit onveranderd is gebleven gedurende het jaar 2019.

De heer Everwijn gaat in op het vergoedingsbeleid in 2019. Het niveau van het driemaands gemiddelde van de tienjarige Nederlandse staatslening plus 150 basispunten lag steeds ruim onder de minimum beoogde vergoeding van 6,5% op jaarbasis. De heer Everwijn geeft aan dat deze vergoeding stabiel lag op 6,5%, tot het besluit van Rabobank in maart 2020 om in elk geval in maart, juni en september 2020 geen vergoeding uit te keren op de Rabobank Certificaten.

De heer Everwijn bespreekt het koersverloop van Rabobank Certificaten, het koersverloop van de Rabobank Certificaten is afgezet tegen de Eurostoxx 50 banken index. De heer Everwijn geeft aan dat er in 2019 elke maand een geopolitieke gebeurtenis heeft plaatsgevonden die invloed had op de koers van de Rabobank Certificaten, hierbij kan gedacht worden aan de handelsspanningen tussen China en de Verenigde Staten, Brexit en de staking op de olievelden in Saudi-Arabië in september 2019.

De koers van de Rabobank Certificaten is gestaag opgelopen gedurende 2019, van ongeveer 106% in januari 2019 tot ruim 125% in december 2019, een procentuele stijging van 15,9% in 2019, terwijl de Eurostoxx 50 banken index ongeveer onveranderd is gebleven in 2019. Begin 2020 liep de koers van de Rabobank certificaten verder op tot het hoogtepunt van 137%, op het moment van dit hoogtepunt in de koers brak de Corona-crisis uit in Europa. Na het uitbreken van de Corona-crisis daalde de koers, om daarna weer kort op te lopen tot het moment dat Rabobank besloot geen vergoeding op de Rabobank Certificaten uit te keren, waarop de koers verder daalde naar ongeveer 90% van de nominale waarde. De koers van de Rabobank Certificaten noteert inmiddels weer iets boven de 106%.

De heer Everwijn geeft aan dat de delta ten opzichte van de koers van de Rabobank Certificaten in 2019 +15,9% was en dat de delta van de koers van vandaag ten opzichte van de koers op 1 januari 2020 -16,5% is, waarmee de koers weer op het punt staat waar we in 2019 mee begonnen.

De heer Van Dijk geeft de heer Brouwers het woord voor een toelichting op het afgelopen boekjaar van Rabobank (2019).

4. *Toelichting op het gevoerde risico- en vergoedingsbeleid en de jaarcijfers van Rabobank over 2019*

De heer Brouwers geeft aan dat hij twee dingen zal doen tijdens de presentatie, als eerste zal hij zoals in deze vergadering te doen gebruikelijk stilstaan bij de financiële en niet-financiële prestaties van Rabobank over 2019.

De heer Brouwers geeft aan dat hij in het tweede deel van zijn presentatie meer in zal gaan op de recente ontwikkelingen in verband met de Corona-crisis en het vergoedingenbeleid voor de Rabobank Certificaten.

De financiële en niet-financiële prestaties van Rabobank over 2019

De heer Brouwers gaat in op het strategische *framework* van Rabobank, bestaande uit de pijlers *Bankieren voor Nederland* en *Banking for food*. Bankieren voor Nederland betekent dat Rabobank een bank wil zijn die alle producten aan alle klantgroepen in Nederland kan aanbieden. *Banking for food* houdt in dat Rabobank voor wat betreft de rest van de wereld de gefocuste strategie heeft om marktleider en wereldspeler te zijn in de hele voedselketen.

De heer Brouwers presenteert de *net promoter score*, waarin de mate van klanttevredenheid wordt uitgedrukt. De heer Brouwers geeft aan dat de NPS de laatste jaren een stijgende lijn laat zien en vervolgt met een bespreking van de reputatie score, de *rep trak*. De *rep trak* is een brede meting op vele facetten, waaronder de mate van digitalisering, het productaanbod en de prijs-kwaliteitverhouding van de producten. Dit wordt door een gerenommeerd instituut gemeten en afgezet tegen andere corporates. Rabobank is hierbij in het hoogste kwartiel wereldwijd. Tot slot bespreekt de heer Brouwers de *Employee engagement scan*, de resultaten zijn ondanks de impact van de Corona-crisis, in elk geval tot het tweede kwartaal 2020 verder opgelopen.

Op het gebied van kernactiviteiten geeft de heer Brouwers aan dat het *leasing bedrijf* (DLL) over de afgelopen jaren een autonome groei heeft laten zien in de portefeuille van 50%, het jaar 2019 past daar goed in. De potentie voor het leasingbedrijf is goed. De heer Brouwers geeft aan dat we meer van een bezitseconomie naar een gebruikseconomie gaan, waar het leasingbedrijf goed in past. Het *rurale bedrijf* (internationale agrarische klanten) laat ook een autonome groei zien over de afgelopen jaren van meer dan 50%. In 2019 heeft Rabobank de retail-activiteiten (RNA) in de Verenigde Staten verkocht. De heer Brouwers geeft aan dat een gedeelte van die portefeuille zag op agrarische klanten, dat gedeelte van de portefeuille is ondergebracht in het bestaande rurale bedrijf.

Het *wholesale bedrijf* bestaat ook voor meer dan 50% uit food & agri, de rest bestaat uit leningen aan Nederlandse corporates. Tot slot bespreekt de heer Brouwers het *retailbedrijf Nederland*, deze portefeuille bestaat onder andere uit leningen aan particulieren en aan het MKB. Hier is een daling van de portefeuille te zien over de afgelopen jaren, die onder andere is gedreven door de afbouw van de commercieel vastgoed leningenportefeuille van ongeveer EUR 30 miljard naar ongeveer EUR 20 miljard.

Ten aanzien van de winst- en verliesrekening over 2019 geeft de heer Brouwers aan dat er een forse daling van de winst te zien is van 27% ten opzichte van 2018. Dit is voor een groot deel te wijten aan hogere kredietverliezen, deze zijn gestegen van ongeveer EUR 200 miljoen in 2018 naar EUR 1 miljard in 2019. De heer Brouwers wijst op een aantal exceptionele posten die moeten worden meegewogen bij de beoordeling van deze cijfers; schommelingen in *fair value items*, de verkoop van de retail-activiteiten in de Verenigde Staten, compensatie rentederivaten, reorganisatiekosten en afwaardering van de deelname in Achmea. Deze exceptionele posten hebben een negatief effect van EUR 253 miljoen en wijken per saldo niet veel af van vorig jaar, de exceptionele posten hebben dan ook geen grote invloed gehad op de ontwikkeling van het resultaat.

De heer Brouwers vervolgt de presentatie met de inkomsten en de kosten. De genormaliseerde inkomsten zijn in drie jaar tijd gedaald van bijna EUR 12,2 miljard naar EUR 11,7 miljard. Een daling van een half miljard in drie jaar tijd. Dit was in lijn met de verwachting, gelet op de aanhoudende lage rentestand en de desinvesteringen van Rabobank over de afgelopen jaren, wat zorgt voor een volume-effect in het getal. De heer Brouwers geeft aan dat de kosten in dezelfde periode zijn gedaald van EUR 7,4 miljard naar EUR 7 miljard. De heer Brouwers wijst op een verdere afname van de personeelslasten, wat uiteraard te maken heeft met een verdere afbouw van personeel, waarbij opgemerkt wordt dat er eind 2019 ongeveer 500 mensen meer op de payroll staan dan eind 2018. Daar zien we twee bewegingen die tegen elkaar in gaan. De heer Brouwers geeft aan dat we aan de ene kant een verdere rationalisatie zien van het operating model, terwijl aan de andere kant meer mensen zijn aangenomen

zowel internationaal als mensen die zich bezighouden met anti-witwassen en het kennen van je klant, waarvoor in 2019 meer dan 1000 mensen tot de bank zijn toetreden. Daarnaast zien we een verdere daling van de overige kosten, mede door een positieve herwaardering van de eigen panden.

De heer Brouwers gaat nog nader in op de kosten kredietverliezen en zet deze in perspectief. In 2019 bedroegen deze EUR 1 miljard wat neerkomt op 23 basispunten van de kredietportefeuille. Op basis van het langjarig gemiddelde, berekend over een volledige economische cyclus, is 23 basispunten van de gemiddelde kredietportefeuille op jaarbasis heel normaal. In de jaren 2016, 2017 en 2018 waren de kosten kredietverliezen laag.

De heer Brouwers geeft een toelichting op twee belangrijke kerngetallen voor de bank, het *kernkapitaal* en de *cost/income ratio*.

Het kernkapitaal is in 2019 verder gegroeid naar 16,3%. De toegevoegde winst (teller) is harder gestegen dan de risico gewogen activa (noemer). Het kernkapitaal ligt boven de target van 14% dat Rabobank zelf heeft gesteld, maar de heer Brouwers geeft aan dat een verdere stijging toch belangrijk is om te anticiperen op de impact van nieuwe Bazel-regels.

De *cost/income ratio* is in 2019 gedaald naar 63,8%. De inkomsten zijn weliswaar gedaald in 2019, maar de kosten zijn nog iets sterker gedaald. De daling van de *cost/income ratio* is echter niet voldoende om de ambitie die hiervoor was gezet door Rabobank te behalen. Al voor de Corona-crisis is door Rabobank vastgesteld dat het halen van de ambitie in 2020 in het huidige lage renteklimaat niet realistisch is. Daarom heeft Rabobank ervoor gekozen om de ambitie voor de nabije toekomst te verlagen naar een *cost/income ratio* van *low 60%* en voor de langere termijn naar *mid 50%*. De heer Brouwers geeft aan dat deze ambitie van voor de Corona-crisis was, dus dat het spannend is om te zien hoe lang Corona onder ons blijft en wat daarvan de langere termijn impact zal zijn.

Recente ontwikkelingen

De heer Brouwers gaat vervolgens in op de recente ontwikkelingen. Recent is hierbij het begin van 2020, aan het begin van 2020 sleepten we al een aantal zaken mee. De heer Brouwers geeft aan welke uitdagingen dit waren.

Eind 2019 was al een afvlakking te zien van de *economische groei*, en in sommige gebieden al een lichte krimp. Bijvoorbeeld door de handelsspanningen tussen China en de Verenigde Staten.

Het *lage renteklimaat* is al jaren een probleem voor het verdienmodel van banken, de rente is in 2019 nog verder gedaald.

Technologische ontwikkelingen gaan verder en verder, waarbij 'big tech' zich soms direct mengt in een deel van het serviceaanbod dat banken ook doen.

Toezichthouders roeren zich op verschillende dossiers, waaronder in Nederland het meest bekend het belangrijke anti-witwas dossier.

Klimaatverandering heeft ook impact op Rabobank en haar klanten, bijvoorbeeld door directe impact waar de klanten van Rabobank echt last van hebben zoals droogte, bosbranden, overstromingen etc. Daarnaast biedt klimaatverandering ook positieve ambitie, Rabobank is voorstander van het klimaatakkoord en wil daar graag een bijdrage aan leveren. Dat betekent ook een zekere planning in kredietverlening tussen verschillende sectoren.

Dit waren de bekende uitdagingen voordat de Corona-crisis toesloeg. De Corona-crisis is groot, wereldwijd en abrupt met een grote impact. Het is daarbij onduidelijk hoe lang het nog gaat duren. Dit is ook direct terug te zien in de resultaten van banken over het eerste kwartaal van 2020. Bijvoorbeeld doordat banken in Europa en de Verenigde Staten die voorzieningen moeten nemen omdat de toekomst onzekerder wordt. De boekhoudregels verplichten je daar direct op te anticiperen.

De heer Brouwers geeft aan dat Rabobank recentelijk ook een tussentijdse communicatie naar de buitenwereld heeft gedaan. Normaal gesproken publiceert Rabobank alleen officiële halfjaarberichten en geen kwartaalberichten. De heer Brouwers geeft aan dat Rabobank de situatie zo bijzonder vond dat Rabobank vond dat het de stakeholders inzicht moest geven in wat er bij Rabobank gebeurde. Deze communicatie beoogde geen volledige kwartaalrapportage te zijn, maar louter een indicatie van de gevolgen van de Corona-crisis op de Rabobank.

Sinds het uitbreken van de Corona-crisis was de eerste prioriteit voor Rabobank om ervoor te zorgen dat alle medewerkers veilig en gezond hun werk konden doen. Dat betekende dat Rabobank moest faciliteren dat alle medewerkers vanuit huis hun werk konden doen. De heer Brouwers geeft aan dat hij er trots op is dat dit bij Rabobank binnen een week is gelukt, op dit moment werken nog steeds 90% – 95% van de medewerkers vanuit huis.

De heer Brouwers geeft aan dat het, naast het faciliteren van thuiswerken, belangrijk was om de business continuïteit te verzorgen. Daarvoor is uitgezocht welke kritische processen per se doorgang moeten vinden om de bank draaiende te houden, zoals bijvoorbeeld het betalingsverkeer. De heer Brouwers geeft aan dat mensen die in dat soort kritische processen werken de *skeleton staff* genoemd worden. De *skeleton staff* is in verschillende groepen verdeeld en op verschillende uitwijklocaties in Nederland aan het werk gegaan.

De heer Brouwers vervolgt dat Rabobank voor haar klanten ongeveer 1/3^e van de kantoren (in Nederland) open heeft gehouden. Dit had onder meer tot gevolg dat er meer gebruik wordt gemaakt van bestaande digitale processen, zo is bijvoorbeeld in 97% van de gevallen een hypotheek afgewikkeld zonder dat daar een fysiek gesprek voor heeft plaatsgevonden.

De heer Brouwers geeft aan dat Rabobank de hoogste prioriteit heeft gegeven om klanten door deze moeilijke periode te helpen. Wat Rabobank onder andere heeft gedaan is het verlenen van uitstel van betaling (*payment holiday*), zoals voor MKB klanten en hypotheekklanten. Daarnaast geeft de heer Brouwers aan dat de Rabobank een belangrijke uitvoerder is van de regelingen die door de overheid zijn getroffen. Zo kunnen er leningen worden verstrekt aan klanten in de problemen, waarbij een groot deel van die leningen door de overheid wordt gegarandeerd.

De heer Brouwers geeft aan dat bij zijn weten de economische prognoses nog nooit zo hard en zo snel naar beneden zijn aangepast als nu het geval is. Aan het begin van het jaar werd in de belangrijkste gebieden nog een lichte economische groei verwacht. In april is door het economische bureau van Rabobank de verwachting bijgesteld, waarbij alle groeipercentages negatief zijn geworden, wel nog met een verwacht herstel in 2021, ervan uitgaande dat de ergste perikelen van Corona dan achter de rug zijn. De heer Brouwers geeft aan dat er ook nog andere scenario's zijn, bijvoorbeeld als er nog een lockdown-periode zou volgen na de zomer. Dan verwacht het economisch bureau van de Rabobank dat de gevolgen nog een heel stuk groter zullen zijn. De heer Brouwers geeft aan dat de uitingen die door Rabobank zijn gedaan over de impact van de Corona-crisis zijn gedaan op basis van de april-verwachtingen van het economisch bureau van de Rabobank.

De heer Brouwers vervolgt met de verwachte impact van de Corona-crisis op de totale leningenportefeuille van Rabobank. Rabobank heeft het totale boek aan kredietverlening van bijna EUR 420 miljard verdeeld in sectoren die hard geraakt worden en minder hard geraakt worden. De heer Brouwers staat stil bij de kritische sectoren met een high impact, die ongeveer 5% van de leningenportefeuille vertegenwoordigen. Sectoren die in deze categorie vallen zijn onder meer food services, bloemen, non-food retail en transport.

De heer Brouwers gaat vervolgens in op de verwachting van de resultaatsontwikkeling. Rabobank heeft hierover geen cijfers bekend gemaakt, maar wil wel wat kleur geven aan de resultaatsontwikkeling. De heer Brouwers geeft aan dat het lastig is om iets te zeggen over de voorzieningen, maar dat Rabobank heeft aangegeven dat op basis van het eerdergenoemde 'april scenario' het mogelijk is dat de kosten kredietverliezen ongeveer twee keer zo hoog zullen zijn als het langjarig gemiddelde. De kosten kredietverliezen zijn in het langjarig gemiddelde ongeveer EUR 1 miljard, dus de kosten kredietverliezen zouden EUR 2 miljard kunnen zijn. De heer Brouwers

geeft aan dat er uiteraard onzekerheden aan dat getal zitten en dat als de economische situatie verder verslechterd, dat bedrag ook nog hoger zou kunnen zijn.

Aan de inkomstenkant zijn er kleinere componenten die ertoe kunnen leiden dat de inkomsten ten opzichte van 2019 onder druk komen staan. Onder andere de lage rente en minder economische activiteit die kunnen leiden tot lagere inkomsten.

Aan de kostenkant is het lastig te zeggen wat de impact van de Corona-crisis zal zijn, er zijn een aantal automatische besparingen, er wordt bijvoorbeeld niet meer gevlogen en worden er geen evenementen georganiseerd. Aan de andere kant zou het kunnen dat de afdeling bijzonder beheer meer capaciteit nodig heeft, maar dat is op dit moment *too early to tell*.

De heer Brouwers gaat vervolgens in op de impact van de Corona-crisis op het kapitaal van Rabobank. De toezichthouders hebben een aantal maatregelen genomen om banken meer kapitaalruimte te geven. DNB heeft de maatregel uitgesteld dat extra kapitaal aangehouden moet worden voor hypotheeklen, dit heeft een positieve impact op de kapitaalsratio van Rabobank, waardoor deze pro-forma is gestegen tot 16,7% per 1 januari 2020. Het minimumkapitaal is verlaagd tot 10%, dat is 1,8%-punt lager dan voor Corona. De maatregel van DNB heeft een positieve impact op de kapitaalsratio van Rabobank, waardoor deze is gestegen tot 16,7%. De heer Brouwers geeft aan dat de toezichthouders dit doen om ervoor te zorgen dat banken zelf gezond blijven en, daar waar nodig, kredieten blijven verstrekken aan klanten.

Vervolgens is ook de aanbeveling gekomen van de ECB aan banken om geen dividenden uit te keren. De aanbeveling is gegeven omdat de ECB wil voorkomen dat de ruimte die door de maatregelen wordt verschaft via de achterdeur weer aan de kapitaalverschaffers wordt uitgekeerd. Dat is niet wat de toezichthouder heeft willen bereiken met de maatregelen.

De toezichthouders hebben gezegd dat deze aanbeveling op alle banken van toepassing is, ongeacht de kapitaalspositie van de betreffende bank. De ECB vindt het van essentieel belang dat banken hun kapitaal in stand houden om zo in deze onzekere tijden de economie te kunnen blijven ondersteunen om de economie nog enigszins op gang te houden.

De heer Brouwers geeft aan dat de aanbeveling op alle banken van toepassing is, ongeacht de rechtsvorm, en dat in contacten met de toezichthouders aan Rabobank te kennen is gegeven dat deze aanbeveling ook op Rabobank van toepassing is.

De heer Van Dijk bedankt de heer Brouwers voor zijn toelichting.

Beantwoording van ingediende vragen van aanwezige certificaathouders

De heer Van Dijk geeft aan dat de vragen die van tevoren zijn ingediend nu behandeld zullen worden. Omdat er een aantal dubbele en soortgelijke vragen zijn binnengekomen zullen deze gegroepeerd en geclusterd worden gesteld en beantwoord. Hierin zijn ook de aanvullende vragen van zowel IEX als de Vereniging van Effectenbezitters, de VEB, verwerkt.

Van Dijk: Rabobank heeft in diverse media aangegeven onderdeel van de oplossing te willen zijn door klanten zo goed mogelijk door de economische crisis te helpen, maar Rabobank Certificaathouders zijn door uw besluit juist geraakt. Kunt u ons meenemen in de overwegingen die geleid hebben tot het besluit om geen vergoeding uit te keren tot tenminste 1 oktober 2020?

Brouwers: Beide groepen zijn voor ons heel belangrijk, mochten we in de toekomst kapitaal nodig hebben dan zouden we ons graag weer tot de Rabobank Certificaathouders wenden. Daarnaast bevinden we ons helaas in een uitzonderlijke situatie waarbij heel veel klanten in de problemen zitten en de economie op haar grondvesten schudt. Daarbij hebben we ook te maken met een andere belangrijke stakeholder, namelijk de toezichthouder.

De toezichthouder heeft een maatregel getroffen die bijzonder is en die op alle banken van toepassing is. Een aanbeveling van de toezichthouder is niet vrijblijvend, dat blijkt ook uit de opvolging daarvan. Alle banken in Europa waar de aanbeveling op van toepassing is hebben deze nageleefd. De Rabobank heeft hier niet een out-lyer willen zijn omdat zij vindt dat het haar maatschappelijke verantwoordelijkheid is de rol richting haar klanten goed te kunnen vervullen. De Rabobank heeft geen enkele speelruimte gevoeld dat deze aanbeveling niet op haar van toepassing zou zijn, de toezichthouders hebben duidelijk gemaakt dat de aanbeveling ook op Rabobank van toepassing is.

Van Dijk: Er zijn diverse vragen binnengekomen over de manier van communiceren over het besluit geen vergoeding uit te keren. Kunt u toelichten waarom de communicatie op deze manier is verlopen?

Brouwers: Omdat het hier om koersgevoelige informatie gaat voor de beursgenoteerde certificaten, moeten wij hierbij aan de wettelijke regels voldoen. Dat betekent dat we direct een persbericht hebben uitgebracht en dit persbericht hebben gepubliceerd op onze website. Wij hebben op deze manier alle certificaathouders zo snel mogelijk geïnformeerd over het besluit om tot 1 oktober 2020 geen vergoeding uit te keren op de Rabobank Certificaten.

Daar waar mogelijk hebben we certificaathouders die klant van Rabobank zijn ook direct een persoonlijk bericht gestuurd via de Rabobank berichten inbox van Internetbankieren. Certificaathouders die bij Rabobank bankieren maar niet online, hebben we een brief gestuurd.

Van de certificaathouders die geen klant zijn bij Rabobank hebben we geen gegevens. Wij weten niet wie dit zijn. Wij hebben hen dus helaas geen persoonlijk bericht kunnen sturen.

We vinden het vervelend als klanten het bericht gemist hebben. We hebben echter alle mogelijkheden ingezet om klanten zo goed mogelijk te informeren.

Van Dijk: Een aantal certificaathouders, waaronder een aantal leden van de Rabobank, geeft aan dat het vertrouwen in Rabobank door de communicatie en het besluit is geschaad. Kunt u hierop reageren?

Brouwers: Het is in de historie van de certificaten ook nog nooit eerder voorgekomen dat we als Rabobank de vergoeding op de certificaten hebben moeten stopzetten. Als dat dan gebeurt, om welke reden dan ook, begrijp ik dat certificaathouders, klanten en leden teleurgesteld zijn.

Het is een besluit waar je buikpijn van krijgt, omdat we streven naar een goede relatie met onze investeerders en je voelt van tevoren aan dat dit erg vervelend voor hen is.

Ik heb net verteld hoe belangrijk wij de certificaathouders vinden. Ons streven is onze verschaffers van eigen vermogen een nette vergoeding te betalen voor de risico's die men als belegger loopt. Als dat dan niet lukt, dan is dat erg vervelend.

Dat daardoor het vertrouwen in ons geschaad is betreuren wij zeer. Wij realiseren ons dat dit besluit impact heeft op de opbrengsten van de certificaten voor onze beleggers, klanten en leden. Dit is helaas een van de negatieve gevolgen van deze uitzonderlijke tijd.

Van Dijk: Er is een vraag binnengekomen over de gebeurtenissen en afwegingen in het weekend van 27 – 29 maart. Kunt u een gedetailleerd en chronologisch overzicht geven zodat certificaathouders een gevoel krijgen bij de omstandigheden om tot het besluit te komen?

Brouwers: Na het publiceren van de aanbeveling van de ECB op vrijdag 27 maart 2020 aan het einde van de dag is deze grondig bestudeerd door een direct ingestelde werkgroep. Ook is naar de verwachte impact van het volgen van de aanbeveling gekeken.

Zoals eerder aangegeven zijn wij als voltallige Groepsdirectie betrokken geweest. Daarnaast is ook advies ingewonnen van onze Raad van Commissarissen en is gesproken met de toezichthouders.

Onder andere op basis van deze gesprekken en de analyse van de aanbeveling is op zondagavond het besluit genomen per direct de vergoeding stop te zetten. Direct na het besluit is het persbericht gepubliceerd.

Van Dijk: Kunt u de certificaathouders vertellen wat de huidige situatie is met betrekking tot de kapitaalbuffers? Klopt het dat deze sterk zijn?

Brouwers: De belangrijkste graadmeter voor de solvabiliteit van een bank is het kernkapitaal, het meest recente cijfer geeft de situatie weer aan het begin van dit jaar. Toen had Rabobank een pro-forma CET1 ratio van 16,7%. Tot voor kort hanteerden de toezichthouders een ondergrens van 11,8%. Gezien de bijzondere tijd waarin wij leven, hebben zij hun eis tijdelijk verlaagd naar ~10%. Hierdoor hebben banken meer ruimte om de reële economie te ondersteunen. Rabobank voldoet dus ruimschoots aan de eisen van de toezichthouders.

Waarbij ik opmerk dat de solvabiliteitspositie geen enkele rol speelde bij de aanbeveling van de ECB, ongeacht de kapitaalpositie werden banken geacht de aanbeveling op te volgen.

Rabobank heeft met het besluit gehoor gegeven aan de indringende, sector brede oproep van de ECB om dergelijke vergoedingen vanwege de Covid-19 pandemie achterwege te laten, vanuit de gedachte dat banken in deze onzekere tijd van COVID 19 ook gezond moeten blijven.

Van Dijk: Hiermee is ook de vraag of in het desbetreffende weekend met de toezichthouder is gesproken en of daarbij ook de sterke kapitaalpositie van de bank is genoemd ook beantwoord.

Van Dijk: Voorafgaand aan de beslissing tot het stoppen van de vergoedingen werd in een interview in het FD aangegeven dat de buffers van Rabobank zeer sterk zijn. Enkele uren voor het verschijnen van het persbericht was Wiebe Draijer, voorzitter van de Groepsdirectie, te gast in het tv-programma Buitenhof en hij heeft hier niets over gezegd. Hoe kijkt u naar deze uitingen in de media in relatie tot het besluit dat later die dag is gecommuniceerd?

Brouwers: Het interview met het FD vond plaats voordat de ECB met haar aanbeveling kwam en het optreden van Wiebe Draijer bij Buitenhof stond toen al ingepland. We konden deze afspraak afzeggen, maar wij vinden ook dat we zichtbaar moeten zijn.

Verder wil ik benadrukken dat hetgeen Wiebe Draijer in het interview vertelde juist was, hij heeft in Buitenhof een correct beeld geschetst van de kapitaalpositie van de Rabobank.

Het besluit tot het stopzetten van de vergoeding was die zondagochtend nog niet genomen, Wiebe Draijer kon daar tijdens Buitenhof dus ook nog niets over zeggen.

Bovendien schrijft de wet voor dat dit soort besluiten met koersgevoelige informatie over beursgenoteerde effecten direct gecommuniceerd moeten worden door middel van een persbericht. Dat is ook gebeurd nadat het besluit genomen is.

Overigens was tussen de aanbeveling van de ECB en het publiceren van het persbericht geen handel in de certificaten mogelijk.

Van Dijk: Heeft iemand dit voorzien?

Brouwers: eerlijk gezegd was het de eerste weken van de Corona-crisis nog zoeken. Je hoorde elke dag nieuwe maatregelen, waardoor het lastig was om te bezien wat er de volgende dag zou komen. Dit besluit zal denk ik geen lange voorbereidingstijd gehad hebben bij de ECB, dus het is niet zo dat wij zaten te wachten op communicatie vanuit de ECB hierover.

Van Dijk: zal in het licht van deze gebeurtenissen de communicatie over de kansen en risico's van de Rabobank Certificaten aangepast worden?

Brouwers: Nee. De risico's en productvoorwaarden stonden al beschreven op de website, waar ook het prospectus staat gepubliceerd.

Van Dijk: Sommige certificaathouders geven aan dat de Rabobank Certificaten niet onder de reikwijdte van de aanbeveling van de ECB vallen, omdat geen dividend wordt uitgekeerd, Rabobank een coöperatie is en ook geen dividendbelasting wordt ingehouden. Kunt u uitleggen hoe u dit ziet?

Brouwers: De aanbeveling zelf is heel duidelijk over de rechtsvorm, in de toelichting staat nadrukkelijk dat het ook van toepassing is op coöperaties. We hebben ook contact gehad met de toezichhouders en die hebben heel duidelijk te kennen gegeven dat deze aanbeveling ook op Rabobank van toepassing is, dus daar kan geen twijfel over zijn.

Van Dijk: Een certificaathouder vraagt zich af wat er met de Rabobank Certificaten gebeurt in geval van een faillissement van Rabobank?

Brouwers: Daar denken we uiteraard liever niet aan, maar het is een valide vraag. Een Rabobank Certificaat is een diep achtergesteld beleggingsproduct, daar is de hoogte van de beoogde vergoeding ook op afgestemd. Dit betekent dat certificaathouders bij een eventueel faillissement van de Rabobank als laatste worden uitbetaald, na alle schuldeisers. Wanneer na uitbetaling van alle schuldeisers een positief saldo resteert, wordt op de Rabobank Certificaten een bedrag uitgekeerd van maximaal 25 euro per certificaat.

Van Dijk: De IEX vraagt of Rabobank ook andere kapitaalinstrumenten tot het kernkapitaal rekent en vraagt zich af waarom de vergoeding op deze andere instrumenten niet is ingehouden.

Brouwers: Rabobank heeft inderdaad ook andere kapitaalinstrumenten uitgegeven, zoals bijvoorbeeld additionele tier 1 instrumenten, maar deze worden niet tot het kernkapitaal gerekend.

Daarmee vallen deze instrumenten niet onder de reikwijdte van de aanbeveling van de ECB.

Van Dijk: Rabobank Certificaten behoren tot het eigen vermogen van de Rabobank. Waarom worden ze dan als obligaties getoond in de overzichten van beleggers?

Brouwers: De Rabobank Certificaten zijn genoteerd op Euronext, daar zijn twee categorieën namelijk aandelen of obligaties. De Rabobank Certificaten zijn genoteerd in het handelssegment van Euronext voor obligaties.

Euronext kent naast aandelen en obligaties geen andere relevante keuzemogelijkheid.

Er was geen andere keuze dan ze te noteren in het handelssegment voor obligaties. De Rabobanksystemen sluiten hierop aan.

Voorzitter: Certificaathouders vragen zich af waarom u de belangen van de klanten van Rabobank laat prevaleeren boven de economische belangen van de Rabobank Certificaathouders?

Brouwers: Ik zou het jammer vinden om daar op deze manier een één-op-één relatie te leggen, dat is niet hoe wij opereren en ook niet hoe wij over beide groepen denken. Beide groepen zijn voor ons heel belangrijk. Uiteraard proberen wij als coöperatieve bank onze klanten zo goed mogelijk te helpen, maar dat doen we niet ten koste van de certificaathouders.

De directe aanleiding om geen vergoedingen te betalen volgt op de oproep van de ECB. Het is dus geen trade-off om de ene groep boven de andere te stellen.

Van Dijk: Een certificaathouder vraagt of Rabobank het besluit kan heroverwegen. Is dat mogelijk?

Brouwers: De gronden die wij aan het besluit ten grondslag hebben gelegd zijn onveranderd. De feiten zijn zoals ze waren, dus er is geen reden om het besluit te heroverwegen.

Van Dijk: Het is ons bekend dat zowel IEX als de Vereniging van Effectenbezitters graag met Rabobank in overleg treden. Een certificaathouder noemt hierbij de mogelijkheid van een 'class action'. Wat is de reactie van Rabobank hierop?

Brouwers: Wij zijn al in contact met beide partijen, wij zijn uiteraard graag bereid om met IEX en de VEB in overleg te gaan. Dat hebben we beide partijen ook laten weten.

IEX heeft Rabobank hiervoor ook een uitnodiging gestuurd. Rabobank heeft deze geaccepteerd en gevraagd of wij een afspraak kunnen inplannen. We wachten nu op een reactie van IEX.

Om de verwachtingen te managen wil ik wel aangeven dat dit niet zal leiden tot een aanpassing van het besluit om geen vergoedingen uit te keren.

Het zou jammer zijn als er inderdaad een class action zou komen. Wij hebben nog geen gronden gehoord op basis waarvan dat zou gebeuren dus daar kunnen we nog niks over zeggen.

Van Dijk: Hoe lang verwacht u dat de situatie, inclusief de aanbeveling van de ECB, nog zal aanhouden? In het geval dat de ECB haar aanbeveling in zou korten tot september, kunt u dan over het derde kwartaal een vergoeding uitkeren?

Brouwers: Een belangrijke datum hiervoor is juli, de ESRB heeft aangegeven dat zij er voorstander van zouden zijn om de aanbeveling van de ECB met drie maanden te verlengen. Dat is een aanbeveling aan de toezichthouder. De heer Enria van de ECB heeft aangegeven het liefst zo snel mogelijk naar een normale situatie terug te keren. Hoe de ECB één en ander gaat wegen is nog niet duidelijk. De ECB heeft aangegeven hierover in juli meer bekend te willen maken.

Op het moment dat de aanbeveling wordt ingetrokken vallen we terug op de oude situatie waarbij de Groepsdirectie per kwartaal zal bepalen of er een vergoeding zal worden uitgekeerd.

Van Dijk: Rabobank heeft aangegeven gehoor te geven aan de aanbeveling van ECB en DNB. Een certificaathouder vraagt zich af of deze toezichthouders de enige zijn die aanbevelingen kunnen doen, of dat er nog andere instanties zijn waarvan certificaathouders de mededelingen / aanbevelingen moeten volgen om de ontwikkelingen rond mogelijke toekomstige uitkeringen in te schatten? Zo ja, welke instanties betreft het?

Brouwers: Rabobank heeft wereldwijd te maken met verschillende toezichthouders, waarbij bevoegdheden kunnen wijzigen. In het prospectus wordt dan ook gerefereerd aan 'competent authorities'.

Van Dijk: Heeft u destijds overwogen om in plaats van de vergoedingen een uitkering te doen in de vorm van Rabobank Certificaten? Of een lagere vergoeding? En kunt u de certificaathouders compenseren voor de gemiste betalingen?

Brouwers: De vraag die in het bewuste weekend voorlag was het al dan niet betalen van vergoedingen zoals we dat in het verleden gedaan hebben. Zoals u weet hebben we dat besluit genomen.

Een lagere vergoeding is niet overwogen, omdat de oproep van de toezichthouders helder was: geen vergoedingen op Rabobank Certificaten tot ten minste 1 oktober 2020.

Over de toekomst en vorm kan ik geen toezeggingen doen. De regels schrijven namelijk voor dat wij geen enkele toezegging mogen doen over eventuele toekomstige vergoedingen, omdat dit tot een verplichting tot uitkeren kan leiden, wat haaks staat op het karakter van de certificaten als kernkapitaalinstrument en wat ertoe zou kunnen leiden dat de Rabobank Certificaten niet meer als kernkapitaal zouden kwalificeren. Daarom kan ik hier geen toezeggingen over doen.

Van Dijk: U geeft aan dat de vergoeding in de toekomst niet alleen lager, maar ook hoger kan zijn dan de beoogde vergoeding. Betekent dit dat Rabobank later kan besluiten om alsnog de volledige beoogde vergoeding over 2020 uit te keren?

Brouwers: Ja dat kan, maar zoals ik eerder aangaf kan ik hier geen toezeggingen over doen of indicatie voor geven.

Van Dijk: Een certificaathouder heeft gevraagd hoe de niet betaalde vergoedingen in de jaarrekening worden verwerkt. Mochten deze worden toegevoegd aan de winstreserve, dan vraagt hij zich af of dat betekent dat deze ingehouden vergoedingen nooit meer kunnen worden uitgekeerd. Kunt u uitleggen hoe dit werkt?

Brouwers: De vergoedingen op Rabobank Certificaten worden in de jaarrekening verantwoord als een uitkering uit de nettowinst. Omdat over de eerste 3 kwartalen van 2020 geen vergoeding wordt betaald, zullen de daarmee corresponderende bedragen inderdaad worden toegevoegd aan onze ingehouden winstreserve.

Dit doet er niets aan af dat de raad van bestuur van Rabobank de discretie heeft om in de toekomst te besluiten om betaling op Rabobank Certificaten te hervatten, waarbij de vergoeding ook lager of hoger dan voorheen kan zijn.

Van Dijk: Ik wil nu over gaan tot een paar meer technische vragen. De eerste gaat over de zogeheten ‘meegekochte’ vergoeding. Certificaathouders die in de periode voor 29 maart jl. een Rabobank Certificaat kochten op de beurs, hebben bovenop de koers een ‘opgelopen beoogde vergoeding’ betaald. De beoogde vergoeding werd vervolgens niet uitgekeerd op 30 maart jl. Wat kunt u doen voor deze certificaathouders?

Brouwers: Dit is een handelswijze die best bekend is. Door de manier waarop de Rabobank Certificaten worden verhandeld op Euronext moest de koper van een certificaat aan de verkoper een bedrag betalen, gelijk aan de tot op dat moment opgelopen beoogde vergoeding.

De koper kan de bij de aankoop van de certificaten aan de verkoper betaalde opgelopen beoogde vergoeding niet verhalen op de verkoper. Wij begrijpen dat dit vervelend is voor beleggers, maar aan deze verhandelingswijze kunnen we helaas niets doen.

Voor aankopen in het 2e en 3e kwartaal van dit jaar zal dit probleem overigens niet spelen, omdat voorafgaand al bekend was dat over deze kwartalen geen uitkering zal plaatsvinden op de certificaten.

Van Dijk: Sommige certificaathouders geven aan dat zij op 30 maart jl. het geld wel al ontvangen hadden op hun rekening. Kunt u dit uitleggen?

Brouwers: Rabobank heeft zelf geen betalingen verricht. Mogelijk hebben andere banken er voor gekozen om, vooruitlopend op de ontvangst van de vergoeding, al betalingen aan hun klanten in gang te zetten in hun administratieve systemen, waardoor zij deze moesten terugboeken.

Wij vinden het vervelend als dit tot onduidelijkheid heeft geleid bij de betreffende houders van Rabobank Certificaten. Dit ligt echter buiten de invloedssfeer van Rabobank, wij hebben zelf geen enkele betaling gedaan.

Van Dijk: Een certificaathouder geeft aan dat zij wel kosten moeten betalen voor de effectenrekening, terwijl zij geen vergoeding op de Rabobank Certificaten ontvangt. Wat is uw reactie hierop?

Brouwers: Dit staat los van elkaar. Klanten betalen kosten voor de basisdienstverlening als zij beleggen bij Rabobank. Deze kosten betaalt een klant voor o.a. administratie, informatie, toegang tot systemen en beurzen.

Deze kosten staan dus los van welke beleggingen de klant heeft en of deze al dan niet opbrengsten opleveren.

Van Dijk: Ten slotte nog een tweetal vragen die gaan over de impact van dit besluit op het inkomen van niet alleen beleggers, maar ook dat van de Groepsdirectie van Rabobank. Om met dit laatste te beginnen: heeft het besluit tot het niet betalen van de vergoeding op Rabobank Certificaten nog impact op het beloningsbeleid, inclusief variabele beloning, van de Groepsdirectie? Een belegger maakt zich zorgen dat de Groepsdirectie een bonus ontvangt, terwijl de houders van Rabobank Certificaten geen vergoeding ontvangen.

Brouwers: Ik kan deze persoon geruststellen, enkele jaren geleden is besloten tot het afschaffen van de variabele beloning van de leden van de Groepsdirectie. Wij ontvangen dus geen bonus.

Van Dijk: Een aantal beleggers heeft aangegeven in de problemen te komen door het wegvallen van deze inkomsten. Hoewel we hier niet kunnen in gaan op individuele gevallen, kunt u hier misschien wel een generieke uitspraak over doen.

Brouwers: Wij vinden het zeer vervelend als ons besluit heeft geleid tot financiële problemen bij sommige beleggers.

Maar het is een belegging, en daarvoor geldt dat resultaten uit het verleden geen garantie bieden voor de toekomst. Het vergoedingsbeleid is een intentie; de vergoeding is en blijft volledig discretionair. Dat betekent dat de raad van bestuur van de Rabobank kan besluiten de beoogde vergoeding te betalen, maar ook om niets, minder of meer uit te keren.

Mochten er beleggers zijn die door het niet uitkeren van de vergoeding betalingsproblemen ervaren, dan vragen wij hen contact op te nemen met hun bank. Alle banken hebben een pakket aan maatregelen in het leven geroepen om hun klanten te helpen, bijvoorbeeld door tijdelijk uitstel van betaling te verlenen voor de aflossing en/of rente van leningen. Ik kan de situaties niet inschatten, dus ik weet niet of dit een oplossing kan zijn, maar wellicht dat dit nog iets kan bieden voor deze personen.

De heer Van Dijk geeft aan dat dit de vooraf ingestuurde vragen waren.

De heer Brouwers gaat nog in op de vraag of Rabobank heeft overwogen om de vergoeding in het eerste kwartaal alsnog te betalen. De aanbeveling van de ECB zag op 2019 en 2020 en was dus bedoeld om terugwerkende kracht te hebben. Rabobank had over 2019 al vergoedingen betaald op de certificaten. De heer Brouwers geeft aan dat zij er daarom voor hebben gekozen consequent te zijn en de vergoeding in het eerste kwartaal niet uit te keren.

5. Rondvraag & Sluiting

De heer Van Dijk geeft aan dat er via de chat nog meer vragen zijn ingestuurd, met het oog op de tijd worden deze vragen niet tijdens deze vergadering behandeld. Deze zullen schriftelijk beantwoord worden en aan de notulen gehecht worden.

De heer Van Dijk bedankt de houders voor hun virtuele aanwezigheid en inbreng en sluit de vergadering.

Vastgesteld en ondertekend te Utrecht,

Rogier Everwijn
secretaris

Gert van Dijk
Voorzitter

Bijlage bij de notulen van de virtuele vergadering van houders van Rabobank Certificaten gehouden op 30 juni 2020

In deze Bijlage zijn de vragen opgenomen die tijdens de vergadering van certificaathouders van 30 juni 2020 zijn ingestuurd via de chat-functie. Deze bijlage hoort bij de 'Notulen van de virtuele vergadering van houders van Rabobank Certificaten gehouden op 30 juni 2020' en maakt daarvan integraal onderdeel uit.

Tijdens de vergadering van houders van Rabobank Certificaten gehouden op 30 juni 2020 was er de mogelijkheid om tijdens de vergadering vragen te stellen via de chatfunctie. De vragen die via de chatfunctie zijn gesteld zijn grotendeels door moderators beantwoord. Er zijn tijdens de vergadering door 44 deelnemers vragen gesteld via de chatfunctie.

De vragen van 35 deelnemers zijn volledig op individuele basis door de moderatoren behandeld/beantwoord. Omwille van de privacy zijn de namen van de vraagstellers weggehaald en verder zijn vanuit efficiency oogpunt de vragen samengevat en gegroepeerd per thema in onderdeel I.

In onderdeel II bevinden zich de vragen van 9 deelnemers die niet (volledig) zijn beantwoord door de moderatoren tijdens de vergadering. De antwoorden op deze vragen zijn bijgevoegd.

De vragen gericht aan STAK zijn beantwoord door het bestuur van STAK, de vragen die gericht zijn aan Rabobank zijn door de Groepsdirectie van Rabobank beantwoord.

I Chatvragen die tijdens de vergadering zijn beantwoord

Technische support vragen

Er zijn door 9 mensen vragen ingestuurd die technische problemen ondervonden bij het webinar, deze zijn beantwoord door de technische support van Online Webinar.

Vragen aan STAK

Er is gevraagd of het belang van de certificaathouders is meegewogen bij het maken van de analyse door het STAK-bestuur. Deze vraag is door het STAK-bestuur beantwoord tijdens de vergadering van certificaathouders, zie hiervoor de notulen. Er is tevens gevraagd of het STAK-bestuur haar analyse met de certificaathouders zal delen. Hierop is geantwoord dat de analyse die gemaakt is door STAK, is gemaakt ten behoeve van haar interne besluitvormingsproces. Het bestuur van STAK heeft ervoor gekozen de uitkomst daarvan met de certificaathouders te delen en maakt haar interne besluitvorming niet openbaar.

Vragen aan Rabobank

ECB-aanbeveling

Er is gevraagd waarom Rabobank de aanbeveling van de ECB van toepassing vond, of de toezichthouders hebben bevestigd dat dit het geval is en waarom de Rabobank de aanbeveling heeft geïnterpreteerd als een verplichting. Deze vragen zijn door de heer Brouwers beantwoord tijdens de vergadering van certificaathouders, zie hiervoor de notulen.

Vergoeding

Er is gevraagd wanneer Rabobank weer verwacht te kunnen starten met het betalen van een vergoeding op de Rabobank Certificaten en of het mogelijk is om de gemiste vergoeding in te halen. Deze vraag is door de heer Brouwers beantwoord tijdens de vergadering van certificaathouders, zie hiervoor de notulen.

Er is gevraagd waarom er door Rabobank niet voor is gekozen om de vergoeding op de Rabobank Certificaten te verlagen of op te schorten, in plaats van deze te schrappen. Deze vragen zijn door de heer Brouwers beantwoord tijdens de vergadering van certificaathouders, zie hiervoor de notulen.

Er is gevraagd wat er gebeurt met de door beleggers vooruitbetaalde vergoeding bij aankoop van Rabobank Certificaten gedurende Q1 2020. Deze vraag is door de heer Brouwers beantwoord tijdens de vergadering van certificaathouders, zie hiervoor de notulen.

Overige

Er is gevraagd waarom de rentebetalingen op andere kapitaalsinstrumenten door Rabobank niet zijn stopgezet. Deze vraag is door de heer Brouwers beantwoord tijdens de vergadering van certificaathouders, zie hiervoor de notulen.

Er is gevraagd waarom de kosten voor de beleggingsrekening wel in rekening worden gebracht, ondanks dat er geen vergoeding is uitbetaald op de Rabobank Certificaten in het eerste kwartaal van 2020. Deze vraag is door de heer Brouwers beantwoord tijdens de vergadering van certificaathouders, zie hiervoor de notulen.

Er is gevraagd op welke wijze Rabobank certificaathouders die in financiële problemen komen (mede) door het besluit van Rabobank om geen vergoeding uit te betalen op de Rabobank Certificaten. Deze vraag is door de heer Brouwers beantwoord tijdens de vergadering van certificaathouders, zie hiervoor de notulen.

II. Chatvragen die tijdens de vergadering niet (geheel) zijn beantwoord

Vragen aan STAK

Op welk moment bent u door het bestuur geïnformeerd over het besluit van het bestuur?

Het bestuur van de STAK is gelijktijdig met de markt geïnformeerd over het besluit van het bestuur, dus op zondagavond 29 maart 2020.

Heeft STAK de eerdergenoemde analyse voor of na het besluit van het bestuur gemaakt?

De STAK heeft de eigen analyse gemaakt na het besluit van het bestuur.

Vragen aan Rabobank

Ter aansluiting op de presentatie van de CFO de volgende vraag: wat zijn de verwachtingen van Rabobank ten aanzien van de timing van invoering van TRIM. Houdt Rabobank rekening met de mogelijkheid om buffervermogen te laten vrijvallen zoals ING dat eerder deed?

Als gevolg van de COVID-19 crisis heeft de ECB besloten om haar bevindingen in het kader van TRIM tot nader order op te schorten. Wij weten niet wanneer de ECB de draad weer zal oppakken. Omdat wij nog geen significante TRIM verzwaringen hadden opgenomen in onze jaarcijfers over 2019, kan geen sprake zijn van een vrijval zoals ING heeft laten zien.

De heer Brouwers heeft in zijn presentatie overigens gemeld dat we dit jaar wel een andere meevaller verwachten. Eind vorig jaar heeft DNB aangekondigd dat banken vanaf het derde kwartaal van dit jaar meer kapitaal zouden moeten gaan aanhouden voor hypotheeklen. Vanwege de huidige COVID-19 crisis heeft zij deze maatregel voorlopig in de ijskast gezet. In onze jaarcijfers hadden wij hier al op geanticipeerd. Nu deze verzwaring van de eisen voorlopig van de baan is, heeft dat een positief effect van ca. 0,4%-punt op onze pro-forma CET1 ratio per 1 januari jl.

Kunt u bevestigen dat aanwezigheid van de heer Draijer is overwogen? Wat heeft u doen besluiten om af te zien van de aanwezigheid van de heer Draijer?

Deze jaarlijkse vergadering is informatief van aard. Hierin brengt Rabobank verslag uit van het in het afgelopen financiële jaar gevoerde beleid en in het bijzonder het beleid met betrekking tot betaling op de participaties. Sinds het bestaan van de Rabobank Certificaten is het gebruikelijk dat de CFO van Rabobank deze toelichting verzorgt, zo ook deze keer.

Zijn er plannen om DLL te verkopen en zou dit mogelijk zijn?

DLL wordt gezien als één van de kernactiviteiten van de Rabobank Groep en wij hebben daarom geen plannen om DLL te verkopen. Tijdens zijn presentatie heeft de heer Brouwers verteld dat wij verdere groeimogelijkheden zien voor onze leasing dochter. Dit houdt verband met de verschuiving in onze samenleving van “bezit” naar “gebruik”.

Wat zijn de vooruitzichten met betrekking tot het verdienmodel in 2020 en 2021 gezien de uitdagingen voor de financiële sector, o.a. Covid-19?

Rabobank heeft een conservatief bedrijfsmodel, gebaseerd op onze strategische pijlers “Bankieren voor Nederland” en “Banking for Food”. We houden vast aan onze strategische agenda, maar bekijken of aanvullende strategische en efficiëntiemaatregelen genomen moeten worden gezien de impact van COVID-19.

Gezien de financiële uitdagingen, zullen de minimale winsten van de Rabobank de komende jaren inhouden dat er voor certificaathouders niets meer overblijft?

Rabobank kan niet speculeren over de hoogte van de winst in de komende jaren. Bij het besluit over de betaling van een vergoeding op RC uit de winst of de reserves heeft de raad van bestuur steeds volledige zeggenschap over het betalen van de vergoeding en over de hoogte ervan. Randvoorwaarde is wel dat Rabobank voldoende vrij uitkeerbare reserves heeft, voldoet aan de minimum gecombineerde buffervereisten en dat het niet door een toezichthouder verboden is om een vergoeding uit te keren. Dat neemt niet weg dat altijd kan worden besloten geen, een gedeeltelijke, of een hogere vergoeding uit te keren dan volgens het vergoedingenbeleid.

Begrijp ik uit de toelichting van de CFO dat Rabobank géén wijziging van de vergoeding zou hebben doorgevoerd eind maart 2020 indien er geen sprake was geweest van een aanwijzing van de toezichthouder?

De Raad van Bestuur van Rabobank besluit elk kwartaal over de uitkering van de vergoeding. Eind maart 2020 is de aanbeveling van de ECB hierin meegewogen en is besloten om geen vergoeding uit te keren. Zie hiervoor de notulen.

Mocht de ECB de aanbeveling niet verlengen, dan betekent dit overigens geen garantie voor het uitbetalen van vergoedingen. Tegen die tijd zal de Raad van bestuur van Rabobank, op basis van o.a. de beschikbare financiële informatie, haar beslissing nemen over het al dan niet uitkeren van vergoedingen en de hoogte daarvan.

Alle banken houden zich aan het advies van ECB en DNB tav uitkering dividend etc. Waarom keert NIBC dan wel dividend uit aan een private equity aandeelhouder?

Wij kunnen geen uitspraken doen over de situatie bij andere partijen.

Heeft de Rabobank in het besluit geen vergoeding uit te keren tot tenminste 1 oktober de factoren gevolgschade en reputatieschade meegewogen?

Na het publiceren van de aanbeveling van de ECB is deze grondig bestudeerd. Ook is naar de verwachte impact van het volgen van de aanbeveling gekeken.

De huidige COVID 19 pandemie heeft vergaande gevolgen, niet alleen voor de gezondheid maar zeker ook economisch. Rabobank wil haar klanten zo goed als mogelijk bijstaan en ondersteuning bieden waar dat kan. Centrale banken, zoals de ECB, hebben drastische maatregelen getroffen om de financiële sector daartoe mogelijkheden te bieden en daarmee de economie te ondersteunen. Als onderdeel daarvan heeft de ECB een dringende oproep aan alle banken gedaan. Daaraan is gehoor gegeven door Rabobank.

Wij realiseren ons dat dit besluit impact heeft op de opbrengsten van de Rabobank Certificaten voor onze beleggers in deze periode. Wij betreuren dat ten zeerste en begrijpen de teleurstelling volkomen. Het is helaas een van de negatieve gevolgen van deze uitzonderlijke tijd.

Hoe lang kan Rabobank bij benadering COVID 19 doorstaan (tot het moment dat de toezichthouder Rabo niet langer levensvatbaar vindt)?

Rabobank heeft de afgelopen jaren hard gewerkt aan het verder realiseren van haar strategische doelen. Dankzij deze inspanningen verkeerde de bank in een goede uitgangspositie toen de COVID-19 pandemie uitbrak. In de loop der jaren heeft Rabobank hoge kapitaalbuffers opgebouwd. Op 1 januari jl. had Rabobank ruim 6,7%-punt (€ 13 miljard) meer kernvermogen dan de huidige eis van de toezichthouder. Maar we leven nu in een zeer uitzonderlijke tijd met veel onzekerheid. De lengte en impact van de huidige crisis hangt van vele factoren af en het is moeilijk in te schatten waar we ons over enkele jaren zullen bevinden.

Wat is totaal bedrag van alle uitstaande certificaten bij een koers van 100%? Welk bedrag bespaart Rabo door 3 perioden geen 6,5% uit te keren?

Er staan 297.961.365 Rabobank Certificaten uit met een nominale waarde van EUR 25 per stuk. Uitgaande van een beoogde vergoeding van EUR 0,40625 per certificaat op iedere beoogde betaaldag, bedraagt de niet uitgekeerde vergoeding EUR 363 miljoen.

We zullen dit nader toelichten:

Rabobank heeft op grond van het vergoedingenbeleid de volledige discretionaire bevoegdheid om te beslissen de beoogde vergoeding een hogere, lagere of geen enkele vergoeding op de Rabobank Certificaten te betalen. De beoogde vergoeding wordt conform het vergoedingenbeleid als volgt bepaald:

Het hogere van:

- a. EUR 0,40625, of, indien dit hoger is
- b. het driemaands rekenkundig gemiddelde op jaarbasis van het effectieve rendement van de meest recente Referentielening over de laatste Berekeningsperiode die is geëindigd voor aanvang van die Betaalperiode, verhoogd met 1,5%-punt, berekend over de nominale waarde van EUR 25 gedeeld door vier.

Indien op basis hiervan de vergoeding EUR 0,40625 per certificaat zou zijn, komt dit bij een ongewijzigd aantal uitstaande Rabobank Certificaten neer op een vergoeding van EUR 121 miljoen per betaaldag (297.961.365 Certificaten * EUR 0.40625). Oftewel: EUR 363 miljoen voor de niet uitgekeerde beoogde vergoedingen op 29 maart, 29 juni en 29 september.

(zie ook de tab “Vergoedingenbeleid” op <https://www.rabobank.nl/particulieren/beleggen/rabo-zelf-beleggen/rabobank-certificaten/>)

Twan Huys heeft niets over het ECB-advies gevraagd in het Buitenhof interview. Was dat afgesproken?

Nee, dit was niet afgesproken. Zie hiervoor de notulen.

Met betrekking tot de Net Promotor Score, waardoor vlakt de beoordeling voor corporates vanaf 2018 af?

Na een aantal jaren van sterke groei in de klanttevredenheid van onze zakelijke klanten, laat de NPS score in 2019 inderdaad een kleine daling zien t.o.v. 2018. Dit is waarschijnlijk veroorzaakt door een wijziging in de (inrichting van onze) klantbediening door ons lokale kantorennetwerk. Hierdoor hebben ondernemers vaker dan gebruikelijk te maken gehad met een nieuwe relatiemanager en stond de bereikbaarheid tijdelijk onder druk.

Hoe groot wordt de voorziening kredietrisico verwacht door Corona?

Rabobank heeft medio mei een grove inschatting gemaakt van het bedrag dat dit jaar opzij moet worden gezet voor mogelijke probleemfinancieringen. Qua orde van grootte kwam die schatting uit op € 2 miljard. Afgezet tegen de omvang van onze kredietportefeuille is dit ongeveer twee keer zoveel als het langjarig gemiddelde. Op 13 augustus 2020 presenteren wij onze halfjaarcijfers en zullen dan laten weten wat onze inzichten op dat moment zijn.